

AGROLESNÍCKE SYSTÉMY: STROMY NA ORNEJ PÔDE

Založenie farmy	2018
Špecializácia	Pestovanie liečivých rastlín a drobného ovocia
Rozloha farmy	3 ha
Počet zamestnancov	2
Rok založenia agrolesníckych plôch	2018
Adresa	Tomášov (okres Senec)
Webová stránka	-

Farma Gabica patrí pod rodinný podnik. Zo začiatku sa farma začala venovať priemyselnej automatizácii a výrobe jednúčelových strojov. Častý kontakt s farmármi (dodávky strojov pre poľnohospodárov a spracovateľov ich produktov) bol dostatočný dôvod začať pracovať v poľnohospodárstve. Rodičia zakladateľov farmy pochádzali z poľnohospodárskych rodín, a preto práca na farme je im blízka. Viedla ich k tomu aj myšlienka iného prístupu k pôde ako len zdroju obživy, čo je bežne tradované v ich regióne.

Farma bola založená v roku 2018 so zámerom vybudovať farmu rodinného typu. Dlhodobým cieľom farmy je špecializácia na pestovanie liečivých rastlín a ich spracovanie (rafináciu).

Farma začala agrolesnícky hospodáriť hneď od začiatku. Ešte pred zriadením farmy začali ich prvé pokusy s technickými plodinami.

- Farma od agrolesníckych postupov očakáva zníženie enviromentálnej záťaže pôdy pri pestovaní plodín.
- Očakáva sa tiež udržanie vody v pôde a zabránenie erózie.

V čase prípravy zakladateľa farmy nemali žiadne informácie o agrolesníckych praktikách. Poznatky čerpali hlavne z generačných vedomostí a jeden z vlastníkov pochádza z poľnohospodárskej rodiny. **Agrolesnícke praktiky boli v minulosti, pred érou poľnohospodárskych družstiev, štandardným postupom, ktorý vyžadoval aj zákon od konca 18. storočia.**

Rodinná farma považuje vzdelávanie ako základný predpoklad úspechu pred samotnou implementáciou agrolesníckych systémov. Vzdelávanie by malo byť zamerané na oblasť zakladania agrolesníckych systémov, ich udržiavania a starostlivosti o ne. Dôležitá je tiež starostlivosť o samotné stromy, kroviny a ich využitie na zvýšenie bonity pôdy. Nemenej podstatné je vzdelávanie o vzájomnej kombinovateľnosti a znášanlivosti jednotlivých poľnohospodárskych plodín, stromov a krovín.

SPÔSOB ZALOŽENIA AGROLESNÍCKYCH PORASTOV

Na okraji parceli sa ponechala tzv. nárazníková zóna, ktorá bola vysadená d'atelinou plazivou. Stromoradie pozostáva z hybridu topoľa čierneho a zeleného pásu "lúčnych kvetov a tráv". Nasledovala výsadba levandule lekárskej v každom druhom rade. Dôvodom takejto výsadby levandule bolo vysoké zaburinenie pôdy. Tento prístup mal za následok častejšie mechanické obrábanie za účelom likvidácie burín. **Po dosadení druhého radu bol priestor medzi radmi osiaty mikrodatelinou.** Mikrodatelina sa osievala ako susedná plodina za účelom prirodzeného viazania dusíka do pôdy. **Stromy boli vysadené 3 m od seba v prvom rade a 6 m v druhom rade, pričom rady boli posunuté na stred rozostupu. Sadilo sa za pomoci pôdneho vrtáku za traktor.**

HROZBY/VÝZVY/DOPORUČENIA

- Najväčšou hrozbou podľa rodinnej farmy sú poľnohospodári, pre ktorých "mega lány s monokultúrou" predstavujú najlepší poľnohospodársky postup a zároveň takí, pre ktorých predstava stromoradia na ornej pôde znamená obmedzenie pri obhospodarovaní pôdy.
- Veľká hrozba je tiež používanie "aktívnej chemickej ochrany", na susedných plochách.
- Premnožená zver predstavuje veľký problém v poľnohospodárskej krajine. Z tohto dôvodu je potrebná mechanická ochrana (sieťka) stromov pred zverou.
- Ich hlavnou výzvou je dostať vtáctvo a divú zver naspäť do zelených pásov pod stromi. Pre začiatok realizujú aj **bidlá pre dravce na rohu ich pozemku.**
- Pri výsadbe drevín a plodín je stále väčšou výzvou udržať vodu v pôde trvalým pokrytím plodinou v letnom období. **Počas sucha využívajú selektívnu závlahu, hlavne na začiatku rastu drevín.**

Rodinná farma v spolupráci s hospodárom poľovného združenia vytvorila program – „**Obnova drevín pri poľných cestách**“ so zapojením detí, školy a obce. Tento pripravený program sa však nestretol s pochopením starostu obce, a tak ho začali realizovať na ich pôde.

Počas sledovania sa zistilo, že pri porovnávaní prvých dvoch osiatych parciel so stromoradiám a bez neho je možné skonštatovať dosť veľké rozdiely v raste a výdatnosti suroviny (silíc z plodín).

PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

Rodinná farma Gabica by postupne chcela rozšíriť záber aj na **chov dobytka**. **Agroturistika** má byť nápomocná pri sezónnych prácach a súčasne slúžiť na podporu športu.

RADA NA ZÁVER

„Rôznorodosť plodín vie zabezpečiť aj čiastočnú ochranu susedných plodín či už rastlinami alebo predátormi zabývanými v zelených pásach. Zmena klímy nás učí čo najviac zadržiavať vodu v pôde“.

KĹÚČOVÉ SLOVÁ

Agrolesnícke systémy, líniová výsadba, levandula, ďatelina

Osobné doporučenie:

„Aplikácia aj osvečených postupov vyžaduje hlavne zdravý rozum pri kombinovaní činností a plodín. Vždy treba pozerať na lokálne podmienky, pretože o 100 metrov ďalej sa tejto plodine nemusí vôbec dariť.“

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

